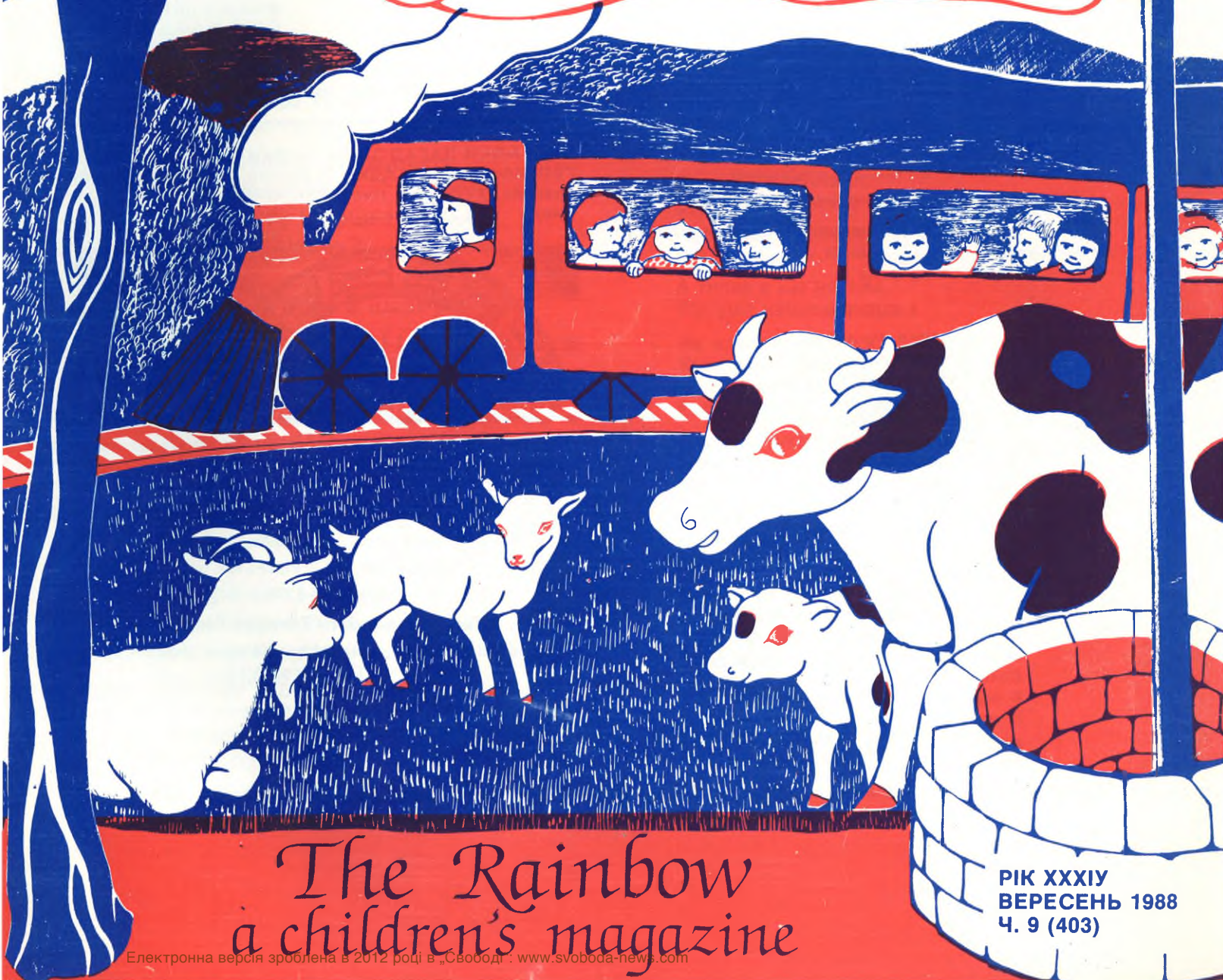

ВЕСЕЛКА

журнал для дітей

The Rainbow
a children's magazine

РІК XXXIV
ВЕРЕСЕНЬ 1988
Ч. 9 (403)

1. ВИБЕРІТЬ БУКВИ

- а) Зі слів: сито, їхати, віра, крило — виберіть по одній букві так, щоб знову залишилися знані слова. Вибрані букви складаються на назву одного з найстарших і найкращих міст у світі.
- б) Зі слів: пані, посли, корок, досада, нірка, трон — виберіть по одній букві, щоб залишилися знані слова. Вибрані букви складаються на назву однієї з річок на Україні.

— ** —

2. МАГІЧНИЙ КВАДРАТ

— — — — — наймиліше для в'язня
— — — — — рід збіжжя
— — — — — звірі пустелі
— — — — — татарська неволя

— ** —

3. ХРЕСТИКІВКА

X — — — — — уживається при переїзді через ріку
— X — — — — — керманіч літака
— — X — — — — обертає воду в лід
— X — — — — — будинок з пам'ятками
X — — — — — сітка ловити рибу

Букви на місці хрестиків дають назву українського поганського божка.

— ** —

4. ЩО ЦЕ?

Сиплюсь мов крізь сито,
А не порошок;
Залізаю в жито,
А не червячок.
З виду маловажний,
А спробуй і змір,
Ростом на сто сяжнів,
Досягаю зір.
А униз з'їжджаю
В блисках, мов магнат,
В честь мою стріляють
Тисячі гармат.

— ** —

5. ЩО ЦЕ?

Я пошу по небі хмарн,
Колищу пшениці лан,
В світі я не маю пари —
Я могутній дуже пан.
В гніві я дуби ламаю,
Гну тополі до землі,
А як гнів мине, гойдаю
Я на морі кораблі.

Часом жартома шапчину
З голови комусь зніму,
Чи шапину за козушину, —
Відгадайте лиш, ану!

Роляник

6. ЗАГАДКА-НЕДОМОВКА

Я маленька комахина,
З дощечок моя хатина,
Швидко мчуся, наче стрілка,
Називаюся я

Не дармую я ніколи, —
Все то в ліс, то в сад, то в поле,
Все до праці наперед,
І пошу солодкий . . .

Р. Завадович

ХТО ТАКИЙ?

Не ходжу я, а скакаю,
Бо нерівні ноги маю.
Через поле навмання
Перегнав би я коня.
Я страшений боягуз,

Всіх на світі я боюсь.
В полі, в лісі, навкруги
Скрізь у мене вороги.
Часом лізу я у шкоду,
Їм капусту на городах,
Моркву, ріпу, буряки.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК ЗА ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ 1988:
ГЕОГРАФІЧНА ЗАГАДКА: а) Дніпро, Дністер, Десна. б) Говерля. ХТО ВІН? Лист. РЕБУСИК: Коло хати росте диня.

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія. Річна передплата становить у ЗСА — 8:00 дол. у інших країнах — рівновартність цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

THE RAINBOW — VESELKA

ISSN 0300-6379

Обкладинка роботи Ельмири Геруляк

Published monthly, except May to August Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
30 Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Subscription \$8:00 per year UNA members \$5:00 per year
Entered as Second Class at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:
Ельмира Геруляк — Поворот з вакацій.

Ганна ЧЕРІНЬ

ДО ШКОЛИ!

Вже вересень близенько,
Вакаціям кінець.
Дай книжку й зошит, ненько!
А де мій олівець?

Збиратись буду в школу
Із радістю в душі.
Зберуться там довкола
Мої товариші.

Зустрінуть нас у класі
Знайомі вчителі.
Знайду в барвистій масі
Моїх приятелів.

Нові знання і пляни,
Компютери, книжки —
Про землі, океани,
Про космос і зірки...

А на перерві — знову
Всі друзі, як один,
Зберуться на розмову,
На обміни новин.

Ганна ЧЕРІНЬ

Ілюстрація Ельмири ГЕРРУЛЯК

НОВА ЛЯЛЬКА

В мене є ляльок аж сім.
Імена дала я всім:

Ніна, Ліна і Наталя,
Зореслава, Леся й Галя.

Найновіша лялька — сьома.
Я її назвала — Рома.

А тепер є ще новіша,
Від усіх найрозумніша.

На ялинці як була я,
Від святого Миколая
Я одержала нову,
Гарну ляльку, як живу.

Мене лялька розуміє,
Навіть говорити вміє,
Треба тільки з нею сісти,
Знайти ґудзик на спині —

Лялька скаже: „ХОЧУ ЇСТИ,
ДАЙ ЦУКЕРОЧКУ МЕНІ!

Лялька ця була б чудова,
Якби в нас однака мова!
Я до неї по-українськи,
Вона мені — по-англійськи...

Спробую її навчити
Нашу мову розуміти.
Буду з нею в школу грати,
По-українському навчати.

Спина — back; Якби в нас однака мова, — якби ми говорили такою самою мовою.

ПЕРЕПОЛОХ

(Казочка для малят)

На горі у діда Гнатка
Чепурна стояла хатка, —

Гарна хатка, невеличка,
Є дерева і травичка,

А від хатки до села
І доріженька вела.

В дідуся біля хатини
Всякі ще жили тварини —

Свинка мудра Закувіка,
Цап рогатий Недоріка,

Ще й індик товстий Бубнило,
І Рудько, собачка смілий,

Півень, курочка були, —
Всі у згоді там жили.

Вдень, як сонце припекло,
Дід пішов десь на село,

Тут і трапилося лихо —
Хитрий лис підкрався тихо

Аж до самої хатини,
Де жили-були тварини, —

Злий хижак про них вже знав
І хитренько міркував:

— Курочку вхоплю швиденько,
Пообідаю смачненько!...

Пес Рудько підняв тривогу:
— Стережіться лиса злого!

Гав-гав-гав! Ловіть, ловіть
І за хвіст його держіть!...

Вмить усі тут сполошились,
Заметались, закрутились

І зірвалися на ноги
Та за лисом на дорогу...

Утікає лис щосили,
А за ним індик Бубнило,

Закувіка-свинка мчить,
На весь голос верещить:

— Геть, напаснику! Рох-рох!
Ох, який переполох!...

Вслід біжить цап Недоріка,
За ним півень Кукуріка,

Далі пес Рудько рудий,
Дуже бравий, хоч малий.

Заєць з вивіркою вдвох
Чули цей переполох

І відваги теж набрались,
До погоні приєднались.

Навіть ластівка летіла
Й перемогою раділа:

— Хитрий лисе, другий раз
Не ходи вже ти до нас!

Переполох — перестрах (fright, horror commotion, tumult);
чепурний — neat, tidy; **недоріка** — нерозумний, недорозвинений
(weak in mind, retardet); **хижак** — beast or bird of prey; **заметатися**
— кинутися, заворушитися (to rush, to be restless); **бравий** —
відважний (brave).

Роман ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрація Юрія КОЗАКА

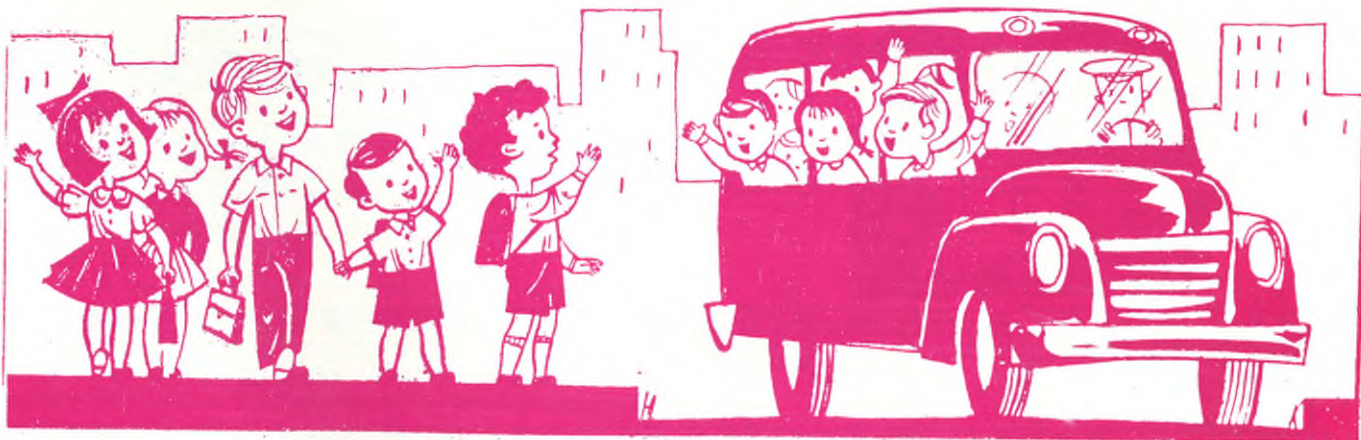
ПЕРШОГО ДНЯ

Минуло усміхнене літо,
Весела скінчилася гра —
До школи, до школи час, діти,
До книжки, до праці пора!

І всі, одягнувшись чистенько,
Поважно йдемо за поріг.
Цілунком прощає нас нянька,
А тато проводить на ріг.

Автобус аж яренче з утіхи,
Що стільки везе школярів,
Він басом під гомін і сміхи
Гуде свою пісню без спів.

Він гордий, що знову щоранку
До школи нас може вести,
Бо й він, як і ми, безустанку
Прямує вперед, до мети.

ПІСЕНЬКА ДЛЯ ДІТЕЙ З НАГОДИ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ УКРАЇНИ

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій із осідком у Торонто, Канада прислала редакції „Веселки” вірш-пісеньку Леоніда Полтави „Охрестилась Україна” з музикою К. Кукловського з проською помістити в нашому журналі.

Містимо так, як в оригіналі — Редакція.

ОХРЕСТИЛАСЬ УКРАЇНА

Пісня для дітей

1. Тато, мама, вся родина,
Всі щасливі в цій порі:
Охрестилась Україна
Біля Києва в Дніпрі.. | 2. Хоч це сталося не нині,
Обіцяє кожен з нас:
Будем Богу й Україні,
Будем вірними весь час! | 3. Ми і сонце у блакиті
Славим, славимо Христа,
І для тебе будем жити,
Україно золота! |
|---|---|---|

Moderato con espressione.

1. Та-то, Ма-ма, вся ро-ди-на, Всі щас-ли-ві
2. Хоч це ста-ло-ся не ни-ні, О - бі-ця-є
3. Ми і сон-це у бла-ки-ті Сла-вим, сла-ви-

1. в цій по-рі: О - хрес-ти-лась Ук-ра-ї-на Бі-ля Ки-є-ва в Дні-прі.
2. ко-жен з нас: Всі ми Бо-гу й Ук-ра-ї-ні Бу-дем вір-ни-ми весь час!
3. мо Хрис-та, і для те-бе бу-дем жи-ти

3. Ук-ра-ї-но зо-ло-та!

ЩО НАМ ДАЛО ЦЕ ЛІТО...

Звичайно, коли діти збираються в школі після літніх вакацій, кожний хвалиться своїми подорожами, пригодами, сувенірами. Але цей рік для українських дітей був особливим.

Ті щасливі, що ходять до української школи, мали спільне літо великих новин і подій. А ті, що ходять до загальної американської школи, мали багато роботи, розказуючи про свою працю в величній українській святі.

А саме: цього року вся українська громада, як в Україні, так і в цілому світі, відзначає Тисячоліття Хрищення Руси-України. Так, тисяча літ тому, в 988 році, великий князь Володимир охрестив українські племена, що досі молилися різним богам. Відтоді в них був один Бог і один володар, могутній князь Володимир, і українці стали одним спільним народом — українською нацією.

Володимир і наступні українські володарі побудували величні церкви, куди наряд сходилися для молитов і нарад. При церкві заснувалися школи, видавництва, мистецькі майстерні, письменники писали духовні і світські твори. Україна стала однією з культурних держав 10-12 сторіччя, поки напади кочівників не зруйнували її. Слабкість України використали її сусіди — москвичі, що за плечима України пересиділи татарську навалу і поневолили послаблену Україну.

В Україні Церква зберігає наші традиції підпільно, а на еміграції — вільно, відкрито. Тисячоліття Християнства — наше велике свято. Всі українські громади по цілому світі — в Канаді, З'єднаних Штатах Америки, в Бразилії, Аргентині, в Італії, Польщі, Франції, Німеччині, в Австралії і багатьох інших осередках пишно відзначають це знаменне свято.

А діти? Якраз вони прикрашають наші святкування. У вишитих і гаптованих українських строях вони декламують вірші про цей ювілей, співають пісні й гимни, показують українські історичні строї, виставляють сценки і п'єси про прийняття християнства і про наших славних володарів та провідників. У школі вони розповідають про це своїм неукраїнським приятелям, завершуючи свою почесну працю цього річного літа.

— А ми читали в газеті, що це ювілей російської Церкви! — сказав Богданові американський приятель Ренді.

— Не все в газеті відповідає правді, — заперечив Богдан. — Ти подивись у енциклопедію, або я можу тобі принести деякі спеціальні книжки. Тисяча літ тому Україна, Київська Русь — там, де тепер є наша батьківщина зі столицею Києвом — прийняла християнство. А росіяни, які раніше називалися москвичами, тоді ще не мали держави. Вони прийняли християнство двісті літ пізніше, від українців. З християнською релігією з України

приїхали священники й учені і принесли москвичам грамотність. Але ці давні добрі діла Москва тепер забула і віддячує українцям страшними злочинами й поневоленням... Ти ж чув, Ренді, про Чорнобиль?

— Так, про атомову катастрофу...

— Отож, російський уряд насадив в Україні забагато атомових станцій, не дотримуючись правил безпеки і вживаючи дефектні матеріали. І ти знаєш, що сталося...

— Але вже вітер усе розвіяв, і люди навіть забувають...

— Ні, Ренді, вітер не розвіяв радіації. Вона кружляє навколо цілої землі, а в Україні все ще лишається отруєною земля і води. Люди від того тяжко хворіють...

— То чому ж вони не повстають проти росіян?

— Бо росіяни панують над ними терором. Але це не буде вічно! Люди прокидаються і починають вимагати своїх прав. І от якраз Тисячоліття Християнства — це та подія, що будить наш наряд, навчає й нагадує, хто вони. Вона кличе до боротьби за свої права.

Орися БУРАК

В НЕДІЛЮ ВРАНЦІ

(Ілюстрація Петра Холодного)

**Рано встала, поспідала
І до церкви поспішала.**

**А у церкві ми співали,
Божу Матір прославляли.**

СКАЧЕ ЖАБА...

(Ілюстрація Юрія Козака)

Скаче жаба край дороги
Витягає довгі ноги
Ква, ква, ква, ква!

Ну, вже годі все скакати
Треба додому вертати
Ква, ква, ква, ква!

А в калюжі що робить?
Хіба комарів ловить.
Ква, ква, ква, ква!
Хоч оката я й зелена,
Зате жвава і весела!
Ква, ква, ква, ква!

Оканий — з великими, витрішкуватими очима.

Орися БУРАК

СПІВУЧА МОЯ БАНДУРА

На бандурі грати вмію,
Гопака я ще не вспію.
В мене пальці замалі,
Щоб заграти ці пісні...
А проте я не журюся,
Спробувати не боюся.
Як не вдасться все уміло,
Заспівати можу сміло!

ПОСУХА

Цього літа впала спека,
Для городу небезпека.
Пролітають небом хмари
І зникають, як примари.
Крапне крапля крадькома,
А дощу нема й нема...

Кукурудзу б'є посуха:
Сохнуть вуса, в'януть вуха,
Від такої спеки-згуби
В качанах щербаті зуби!

Бідна морква — без коріння,
Соняшники — без насіння...
Не росте горох, петрушка,
Молода всихає грушка...
Навіть квіти хоровиті,
Бо дощами не политі...
Для вівса, пшениці, жита
Втрата майже цілковита...

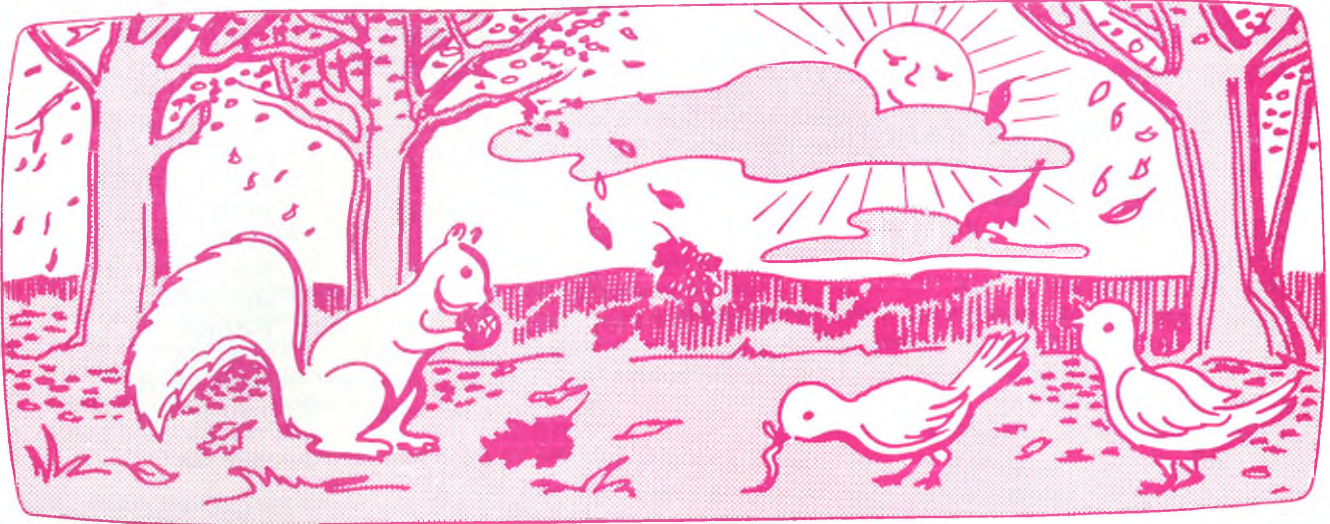
Журяться господарі,
Наші добрі трударі:

Ой, коли б нарешті дощик
Впав на кожний кущ і корчик,
Дав напитися води,
Віродив зерно, плоди!
Раптом — ГРІМ! І ДОЩ нарешті!
Раді сливи і черешні,
Зеленіють знову трави,
Жито поставало в лави...

Заспівало збіжжя в полі,
Бо тепер дощу доволі,
Посилає нам привіти —
Буде жити!
Буде жити!

Качан (кукурудзи) — corn cob; трудар, трудівник — людина праці, працівник.

ІВАСЬ-МУДРАСЬ

Місяць вересень надворі.
Вереснево світять зорі.

Вереснево лист жовтіє.
Вереснево сонце гріє.

Лине спів пташок сумніше —
Чують: що зима все ближче.

Старші учні й дівтора
знають: в школу вже пора!

Вранці учні в школу йдуть —
Течки у руках несуть.

Йдуть — по майже цілім світі,
А між ними — мудрі діти.

А між ними — українські:
Йдуть іздалека і зблизка.

По науку і по правду
Йдуть розумні — дуже радо!

Всі вони чуже вивчають,
А своє не забувають.

Вчив Тарас Шевченко всіх:
і великих і малих:

„Щоб чужого научались,
Та свого, щоб не цурались!” —

Друзям так сказав Івась —
Той, що кличуть всі Мудрась!

БУНТ ЛЯЛЬОК

(Казка-п'єса на дві дії з музикою)

Дія I.

Відбувається в дитячій кімнаті. Ляльки розміщені на різних підвищеннях. Добре було б подбати про відповідне озвучення і потрібне освітлення (коли з'являється янгол).

ЛЯЛЬКИ, ЯКІ ГОВОРЯТЬ:

БОГУТА — богатир з княжих часів
СЛАВУТА — Запоріжський козак
ЛЕВ (Левко) — Січковий стрілець
СЛАВКО — коминар
ГРИЦЬ — моряк
МОТРЯ — боярина
ЛЕСЯ — полтавка (полтавський народний одяг)
КСЕНЯ — гуцулка (гуцульський одяг)
КАТЯ — подолянка (лемкиня)
ДАНУСЯ — студентка
КІКІ — орієнтальний, або довільний одяг
ЯНГОЛ

ЛЯЛЬКИ, ЯКІ НЕ ГОВОРЯТЬ:

ВАРКА (каже тільки „мама”) — руде волосся
РЕНЯ — прима-балерина
ДОКТОР ЗАДРИНІС
АСТРОНАВТ КРИВОЛАПКА
ПІТЕР-ПЕН
КРУЦЬ — штукар (кльовн)
ЯНГОЛЯТКА

Діти: ІВАСЬ (ДЖАНІ) і МАРУСЯ (МЕРІ)

Дія II.

Відбувається в пісі. Мусять бути ялинки, вкриті штучним снігом, які повинні всі в одну хвилину засвітитись (при словах: „Ялинки всі засвітились”, ст. 8)

ГОВОРЯТЬ:

ЦАР „Ох”
РУСАЛКА ВОДЯНА
РУСАЛКА ПОЛЬОВА
КВІТКА
КАРЛИК
МУХОМОР I і II
ЗАЙЧИК
ПТАШКА (співає)
УКРАЇНСЬКИЙ
ХЛОПЧИК I і II
УКРАЇНСЬКА
ДІВЧИНКА I і II
Забавки: звірятка,
скоростріли, літаки
автомашини тощо.

НЕ ГОВОРЯТЬ:

СНІЖИНКИ і їхня
КОРОЛЕВА
(При танку повинні
сипати штучний сніг
із зарукавчиків).
КВІТИ
РУСАЛКИ
МАВКИ
КАРЛИКИ
БОЛОТЯНИКИ
ВОГНИК
РИБКА
ЖАБКА
ЗАЙЧИКИ
ЛИСИЧКА

Поради та вказівки постановникам:

Постановка казки „Бунт Ляльок” відбулася в Ньюарку, Н.Дж. кільканадцять років тому. Вона мала неабиякий успіх. Її тематика є і буде завжди актуальна для дітей наших імігрантів. Її ідея — зберігати перед асиміляцією, плекати рідну мову, защежити пубов до всього українського, виробляти почуття гуманности, навчити цінити й любити національну ношу, мистецтво, музику, пісню, збудити творчу уяву й фантазію.

Казка має свою музику. Її основою є українські народні пісні і фортепіянові твори.

„Бунт Ляльок” найкраще ставити взимку, перед Різдвом, або в часі Різдва. Казка ця має вплив на релігійне виховання шкільної дівтори.

Вона ангажує батато дітей, але коли їх стільки немає, то можна зменшувати число квітів, карликів, русалок, мавок, янголів тощо. Також можна дати говорити кілька стрічок одній і тій же самій ляльці.

ДІЯ I.

АВТОР (перед завісою сцени):

Добрий вечір, милі діти!
Треба тихо всім сидіти,
Казочку я розкажу:
Всі чемненько уважайте,
Та й пильненько поглядайте,
Все тут зараз покажу.

(Сцена — відкрита)

Раз в країні цій багатій
Жили діти, мама, тато,
Кораблем тут заплили;
Мали власний дім і „кару”
Телевізор, грошей хмару, —
Не було у них біди.

Тато й мама працювали,
Ночами не досипляли,
Бо громадили добро;
Діточок своїх ховали,
Научали, прибирали,
Щоб лиш добре їм було.

Ну й зросли потіхи милі,
Руки, ноги в повній силі,
І уми росли на час;
Дівчинка звалась Маруся,
Кароока, як матуся,
А білявий був Івась.

Щоб вони не нудьгували
Пильно вчилися, чемно грали,

Тато забавки купив;
Мама дарувала лялі
Чорнявенькі і біляві,
Щоб в забаві час сходив.

Серед них була Катруся,
Мотря, Леся і Дануся,
Кікі, Славко — коминар,
Стрільчик — Лев, козак Славута,
Славний богатир Богута,
Гриць — моряк і Круць — штукар.

Була там гуцулка — Ксеня,
Прима-балерина — Реня,
І пан доктор Задриніс,
Пітер-Пен, руденька Варка,

Астронавт звався Криволапка,
Цей уже на місяць ліз.

Але це лиш ті знатніші,
Віком старші, ростом більші,
Зразу їх помітиш ти;
А крім них, о Боже милий!
Хто зчислити буде в силі,
Всіх хоч на базар веди.

Крім двоногої породи,
Звірів були різні роди,
Хоч ніхто з них не кусав;
Тріскотіли скоростріли,
Літаки, автомобілі,
Як воєнний час настав.

Думали і тато й ненька
Доня буде веселенька
І синочок буде теж;
Лялями будуть радіти,
І звірят схотять любити,
І не буде щастю меж.

Ба, коротко ними грались,
А нових все домагались,
Потім знудились і ті;
Зненавиділи всі лялі,
А машинами шпурляли
І лютилися на звірів.

Бідні лялі нарікали,
Їх не мили, не чесали,
Вже ніхто про них не дбав;
Кожного щось там боліло,
І душа, і бідне тіло,
А вночі ніхто не спав.

В Каті ручка відпадала,
В Слава голова злітала,
В Варки ніженька болить;
Реня більше не танцює,
Доктор чхає і не чує,
Грицько одним оком спить.

Лиш Богута був здоровий,
Голод, сон його теж морив,
Він ніколи не здавався;
Лялі вмів він доглядати,
Розважати й потішати,
Рідним татом прикидався.

Всім пружинки вмів крутити,
Як хтось прагнув говорити,
Він немов би серцем чув,
Хто себе як почуває,
Що кожному долягає;
Дуже чуйний зроду був.

Він тепер тут походжає,
До кожного прислухаєсь,
Чи ще дише, чи живе;
Якраз Катя пожалілась:

КАТЯ:
До дітей — мені хотілось
Колись, у крамниці ще.

Всі мене там подивляли,
Мою вроду вихваляли,
А я сумувала все;
На дітей лиш поглядала,
Поглядом німим питала:
— Ой, хто ж мене забере. —

Вся краса тепер пропала,
Не одну я ніч не спала,
бо голодненька була;
Мої личенька поблідли,
І кісоньки дуже зрідли,
В них вже стрічечки нема. —

ЛЕСЯ:
— Нечищені черевички,
І брудні уже панчішки,
В животику гуркотить;
Ніхто нас не доглядає,
Не годує, не вдягає,
Що аж серденько болить.

МОТРЯ:
— Я стояла на виставі,
Кругом мене другі лялі,
А я горда все була,
Що походжу з України,
Що я родом бояриня,
Що жупанчик маю я.

МОТРЯ (дальше)
— Вчора Мері розізлилась
І до мене причепилась:
— Мотю! — каже, — жупан скинь!
Одягни сукню куценьку
І таку дуже вузеньку,
Я не хочу бояринь!

КСЕНЯ:
— Вміла я колись співати,
Бо учила мене мати,
Як маленькою була;
Там пружинка є на спинці,
Катю любя! — покрути,
Може заспіваю я.

(Співає):
— Чи я в нені та нерідна зросла?
Чи я дітям та нелюба була?
Взяли мене, попсували,
Ручки, ніжки поламали,
Така доля моя, гірка доля моя.

АВТОР:

Раптом пісня обірваласьь
Бо дітиська тут ввігнались,
Злі і дикі, як чорти;
Мері штовхнула Данусю,
Сильно вдарила Катрусю,

МЕРІ:
— Ой, набридла мені ти!

Чом нечесні в вас коси?
Чом ви не вмивались досі?
Недоладні ви, брудні;
Всіх вас я повикидаю,
З гуля-гупом погуляю,
Ось, так, ось так: „сі”, „сі”, „сі”!

АВТОР:
Джан Богуті причепився:

ІВАСЬ (ДЖАН):
— Щоб під землю ти звалився!
В зуби дам, „анести Гад”!
Викручу у тебе руки,
Або зріжу твоє вуха,
Кому здався старий ґрат?!

Взагалі, чого вам треба?
В мене, як зайде потреба.
Я забавлюсь собі сам;
З дітьми буду боксуватись,
Бейзболом буду займатись,
А вас всіх на сміття дам!

МАРУСЯ (МЕРІ):
— Хто то вигадав науку,
Щоб завдати нам лиш муку?
„Гел віт мюзік”, агій, тьфу!
Кому здався тут Бетговен?
Хто сонати грати годен?
Всіх їх зараз тут порву!

*(Івась і Маруся вибігатють
зі сцени)*

АВТОР:
Це образа незабута!
Гнівався найбільш Богута,
Свою честь він пригадав:
Серце розривали жалі,
То ж на:ручував всі лялі,
То шептав, то бунтував.

СЛАВУТА: (КОЗАК)
— Досить лихо вже терпіти!
Доки будем так сидіти?
І зносити цей афронт;
Як ми довше тут зістанем,
Ніхто живий не остане,
Кричать буду на весь рот!

СЛАВКО: (КОМИНЯР)
— Тут господарі погані!
Не винувать тата, мами,
Діти стали, мов не ті;
З Івася зробився Джані;
Мері, новомодна пані
На нас лютиться всі дні.

КІКІ:

— Серця в них зовсім немає!
Книжок ніхто не читає,
Он, „Веселка” там лежить;
Телевізор псує очі
Реве зранку, аж до ночі,
Що аж голова болить.

ЛЕВКО: (СТРІЛЬЧИК)

— І нема кому жалітись,
Важко тут порозумітись!
Рідна мова, не вмовкай!
Ми лиш лялі звичайненькі,
Але в нас серця маленькі
І душа теж, пам’ятай!

АВТОР:

Поплили жалі ріками,
Всі розводили руками,
Кожний долю проклинав;
Втім Богута списом стукнув,
Ніжкою об землю тупнув,
І таку промову втяв:

БОГУТА:

— Годі вже нам нарікати!
Тут же треба раз вгадати
Що зробити маєм ми;
Зле нам тут і це є рація,
А допоможе еміграція,
Ну, подумаймо над цим!

МОРЯК:

— Був тут корабель — немає!
Серед сміття потопав,
Був би нас урятував;

Ми поплили б океаном,
А я став би капітаном,
Сміло б ним покермував.

АВТОР:

Даня глянула довкола,
Попрохала в друзів слова,
Зразу пригадала всім:

ДАНУСЯ:

— В нас маленькі руки, ноги,
Хто ж пройде такі дороги?
Вижене наш рід зовсім!

Вищої тут сили треба,
Звернім очі ми до неба,
Помочі ми там просім;
А у небі Божа Мати
З Дитям мусіла втікати,
Зішле ласку нам усім.

АВТОР:

Навколішки поставали,
Рученята поскладали,
Посхилялись і звірі;
Тиша сталася довкола,
Всі молилися до Бога
На престолі угорі.

Раптом щось зашелестіло,
Зашуміло й заскрипіло,
Сталась дивна, дивна річ;
Ясне світло засвітило,
Що аж очі осліпило.
Це ж була Різдвяна Ніч.

На порозі постать біла
Наче сонце зайсніла,
Кожний янгола впізнав;
За ним менші янголятка,
Повні чогось рученятка,
Допомогу Бог зіслав.

Входить янгол з янголятками, які
несуть всякі ліки й їжу.

ЯНГОЛ:

— Мир вам, мир вам, малі лялі!
Бог вчув в небі наші жалі,
І мене до вас післав;
В нас тут є цілющі ліки,
Встануть хворі і каліки,
Поміч і пораду дам.

АВТОР:

Забавок вони торкались,
Хворі лялі піднімались,
В Каті ручка приросла;
Голова піднялась в Славка
„Мама” — говорила Варка,
Щезла зразу вся біда.

Круць з Славуюю обнявся,
Славко з Грицьком цілувався,
Всі щасливі знов були,
А щоб сил попробувати,
Загадали рядом стати
І танок свій завели.

(Танок)

АВТОР:

Коли всі заспокоїлись
Натішились і наїлись,
Янгол так заговорив:

ЯНГОЛ:

— А тепер любенькі діти
Нову хатку йдем глядіти,
Добрих ще не брак людей;

На подвір’ї ждуть нас коні,
Не звичайні, а Господні,
Всіх нараз нас заберуть;
Ми полинемо світами,
Над моря і океани,
Де наш інші діти ждуть.

(Завіса спадає)

Алла КОССОВСЬКА

В Д О М А Н А Й К Р А Щ Е !

Понад дім наш летять літаки,
Понад дім наш літають птахи,
Я хотів би на птаха крилі
Політати в далекі краї!
Полетів би в Австралію я,
Там гуляють жирафи в полях,
А у лісі, каола малий,
Австралійський ведмедик смішний.

Кенгуру довгоногий, що скаче в траві,
Носить діток своїх в животі!
Величезний, страшний бегемот
Роззявляє зубатий свій рот.
Жартувать з ним не станеш, — він злий!
Зачіпати його не пробуй і не смій!
Як ухопить, заплаче матуся...
Мабуть, краще... я вдома лишуся!

Бегемот — гіпопотам.

Ніна БУРИК

Ілюстрація Едварда КОЗАКА

ЛІСОВА ШКОЛА

Ох, і весело ж у лісі! Осінь листя золотить. Школярам малим назустріч з вітерцем воно летить.

Чепурилася Зайчиха, заклопотана така: перший раз вона до школи відпроваджує сінка. Зайчик вмитий, в гарній шапці, мамі хустку подає — він такий сьогодні чемний, сам себе не пізнає.

А Ведмеді свого сина добудитись не могли — що вони його штовхали, ледве з ліжечка стягли! Він гарчав і відбивався, довго очі протирав, поволеньки умивався і штанчата натягав.

Та й Лисиця рано встала, доню швидко підняла, одягла і причесала, стрічку в хвостика вплела і до школи повела.

Ось і школа на горбочку, у вишнево-му садочку — школярів отут багато! А мамі, немов у свято, причепурені стоять, поміж себе гомонять.

І Зайчата поставали, чемно лапки поскладали та на Вовчика блим-блیم — чи не вкусить часом він? Тут і чорні Воронята, і руденькі Вивірчата, і Горобчики малі посідали на траві.

Вчитель, Бусель в окулярах, школярів поставив в пари, всіх за списком викликав, потім класу показав. Там були гарненькі лави, гльобус круглий голубий, рахівниця там стояла, шафа і книжки у ній. Таблиця велика, чорна всім сподобалась звірятам — літери на ній усякі можна буде рисувати.

Всі на лави посідали, нишком з вікон поглядали: чи матуся ще чекає, чи її уже немає.

Вовчик вчителя не слухав, смикав Зай-

чика за вуха, та Бузько побачив це і постукав олівцем:

— Діти, — мовив, — тут учіться, не кушайте, не сваріться! Хто школяриком зробивсь, щоб і битись відучивсь!

Раптом двері відчинились і малесенький Їжак в класу м'ячиком вкотився — був червоний, наче рак.

— Пане вчителю, пробачте, в перший день спізнився я. Та повірте — всьому винна тільки тіточка моя...

— Чим так дуже завинила? — вчитель учня запитав.

— Бо мене не розбудила? — так Їжак йому сказав.

Мовив Бусель: — Ну, сідай! На майбутнє пам'ятай: не чекай, поки розбудять, сам до школи поспішай.

Посміялись учні трішки над маленьким їжачком. Потім узялись за книжки і за зошити гуртом.

Лине лист з дерев сухий, розпочався рік шкільний.

ПРИГОДА З ЧОБІТКОМ ЛАСУНАНИЦЬКА

Того року осінь була надзвичайно тепла й соняшна. Вітри забігли десь далеко так, що небо було ясне й блакитне як у літі. Також листя дерев було ще зелене й бадьоре, лише спокій у повітрі, якась таємнича тиша, нагадували, що таке буває тільки восени. В суботу, хоч діти й пішли до школи, але нікому не хотілось учитися особливо після того, як Ницько на перерві запропонував усім: — Гей діти, після обіду ходімо на афини! — Всі, що почули це, аж заверещали з утіхи: — Ходім, ходім!

Отож, пообідавши скоренько, Ницько взув свої чобітки. Він узяв кошичок і побіг за село, щоб попровадити дітей до лісу. А втім вони йшли тільки до зруба, недалеко від села, а ліс починався трохи далі.

Було дуже весело. Повітря гомоніло від дитячих голосів. Дійшли до зруба й розсипалися хто куди. Ніхто не журився тим, що між зрубаними деревами та кущами могли бути гадюки. Афини вже поспіли й їх було багато. Ницько не знав скільки їх класти в рот, а скільки в кошик. Тому, що чобітки тиснули йому стопи, він рішив скинути їх. Взяв їх під пахву тієї руки, в якій тримав кошик з афинами.

Діти перегукувалися один з одним, сміялися, пищали, дехто навіть заспівав, але коротко, бо ж треба було їсти афини! Через якийсь час, Ницько зауважив, що він несе тільки один чобіт, а другого не стало! Що воно таке? Загубив чобіток! — подумав із жахом. Треба шукати згуби. Поклав кошичок з афинами біля одного кущика й пішов з одним чобітком шукати пари. По дорозі подумав: — Нащо маю його нести, покладу десь тут біля куща й буду мати вільні обидві руки. Так і зробив.

Поблукавши трохи між кущами, знайшов загублений чобіток і втішився: — От пощастило мені — подумав він, а то всі діти сміялися б із мене! Із

знайденим лівим чобітком, вернувся він, розглядаючись за правим. Де він лежить? Ніде не було його видко. Через якийсь час знайшов і кошик, але другого чобітка не було ніде, хоч плач. Він бігав з одним чобітком і кошиком сюди й туди, але даремно.

Сонце вже добре схилилося до заходу. Стало трохи холодніше. Діти перегукувалися, щоб уже йти додому, а чобітка не було ніде! Нарешті всі діти зібралися й кликали Ницька, щоб ішов додому. Нічого не залишалось бідному хлопцеві, як рушити й йому з дітьми.

— Дивись, його кошик не є повний афин — гукнув Грицько. — А чому ти тримаєш чобіт у руці, чого не взуваєш його? — питалася Гануся. — А де твій другий чобіток? — запищав малий Івась.

Що мав бідний Ницько їм на те відповісти? Сказав правду. Декотрі з дітей сміялися, а декотрі ні, бо всі любили Ницька.

Всі діти, крім Ницька, були веселі та вдоволені. Наїлися афин аж руки й роти у всіх були чорні та ще й додому несли чимало цієї смаковинки. Тільки Ницько йшов сумний та мовчазний. Не так сором перед дітьми, що загубив одного чобітка, а другого ніс у руці, як страх, що його чекає вдома... Несміло зайшов він у хату, але мама, побачивши його майже в сльозах з одним чобітком у руці, зрозуміла що трапилось й сказала йому лагідно: — Не журися, Ницьку, ми вже говорили з татом, що тобі треба замовити нові чоботи, бо з цих ти вже виріс!

Почувши це, Ницько зрадів. Він почав підстрибувати з радощів та оповідати, як то гарно було збирати афини в такий чудовий день.

Афини — чорні ягоди (blackberry); **зруб** — місце в лісі, де вирубане дерева (clearing in forest).

ВЕСЕЛИК-ЛЯСЬ

Красне літо пролетіло,
Всі звірята відпочили,

Мудрий вчитель пан Їжак
До звірят озвався так:

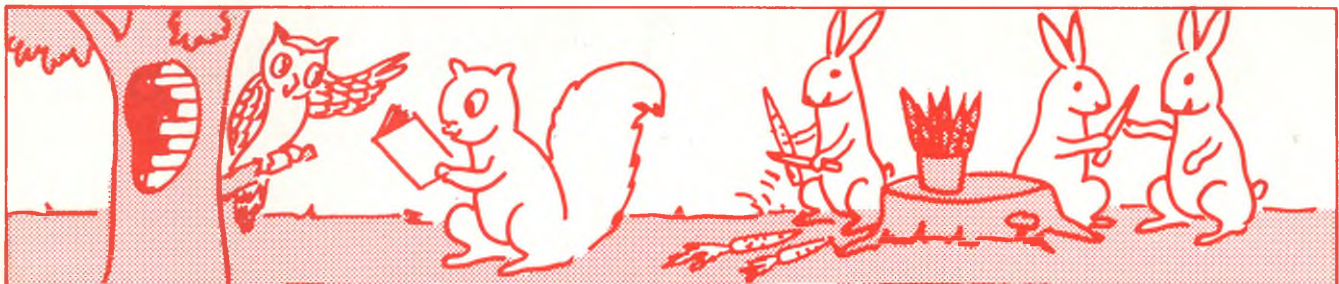
— Час до школи готуватись,
До науки пильно братись!

Лясь не гаяв часу марно —
У дуплі заклав книгарню:

— Йдіть, — КНИГАРНЯ ЛІСОВА,
Продавчиня там сова!

Зайченята-школярі
Вже купили букварі,

Книжку вивірка купує:
— Скільки книжечка коштує?

Прошу дати мені знижку,
Дам за неї... два горішки!

Продають купці-зайці
З моркви добрі олівці,

Можна ними і писати,
Або... смачно пожувати.

А сорока, всім на диво,
Школярів навчає співу,

Жабки теж співають: Ква!
Є в нас ШКОЛА ЛІСОВА!

Гаяти — витратити марно (to waste); жувати — to chew.